

Naujausi lietuviški terminų žodynai

JOLANTA GAIVENYTĖ-BUTLER

Lietuvių kalbos institutas

2009 m.

Aiškinamasis turizmo terminų žodynas: lietuvių ir anglų kalbomis / [rengė Aušrinė Armaitienė, Audronė Lukšaitienė, Petras Grecevičius, Violeta Kalėdaitė, Raminta Andreja Ligeikienė]. – Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2009. – 167, [1] p. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-5-420-01644-2.

Tai pirmasis šios srities žodynas lietuvių kalba. Aiškinamajame verčiamajame žodyne pateikta per 1500 terminų. Leidinyje skirtas turizmo srities darbuotojams ir visiems besidomintiems turizmu. Šalia lietuviško termino pateiktas jo angliškas atitikmuo ir lietuviškas aiškinimas. Sandara abėcėlinė. Gale įdėti lietuviškų ir angliškų santrumpų bei sutrumpinimų, svarbesnių turizmo organizacijų, įvairiose šalyse leidžiamų turizmo žurnalų, svarbiausių oro linijų pavadinimų bei jų IATA kodų ir pasaulio valiutų sąrašai, taip pat anglų–lietuvių kalbų terminų rodyklė. Lietuviški terminai sukirčiuoti. Žodynas svarstytas VLKK, bet neapbruotas.

Anglų–lietuvių kalbų aiškinamasis architektūros žodynas = English-Lithuanian explanatory dictionary of architecture / Laimutė Kitkauskienė, Napalys Kitkauskas; Vilniaus Gedimino technikos universitetas. – [2-oji patais. ir papild. laida]. – Vilnius: Technika, 2009. – 255, [1] p. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-9955-28-505-2.

Antroje šio žodyno laidoje pateikta apie 3000 architektūros ir su ja susijusių sričių terminų. Leidinyje papildytas naujais architektūros, statybos ir dailės terminais, patikslintos ir išsamiau paaiškintos apibrėžtys, pateikta daugiau lietuviškų atitikmenų. Papildytas ir pataisytas lietuvių–anglų kalbų žodynelis. Žodyno aproba: „Valsybinė lietuvių kalbos komisija neprieštarauja“.

Apskaitos anglų–lietuvių kalbų aiškinamasis žodynas / [sudarytoja Vitalija Bagdžiūnienė]. – Vilnius: VšĮ „Conto litera“, 2009. – 185 p. –

Kn. metrikoje antr.: Anglų-lietuvių kalbų aiškinamasis apskaitos sąvokų žodynas. – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-9986-836-32-2.

Aiškinamajame verčiamajame žodyne pateikta apie 2500 apskaitos, audito, analizės, kontrolės, teisės ir kitų su įmonių valdymu susijusių sričių terminų. Leidinys skirtas buhalteriams, auditoriams, analitikams, įmonių vadovams, apskaitos, audito, vadybos ir panašių specialybių studentams, vertėjams. Šalia angliško termino pateiktas lietuviškas atitikmuo ir termino paaiškinimas. Kai kurie terminai aiškinami gan išsamiai. Pateikta nemažai angliškų terminų sinonimų. Sandara abėcėlinė. Rodyklių nėra. Lietuviški terminai sukirčiuoti. Valstybinės kalbos inspekcijos ir Valstybinės lietuvių kalbos komisijos ekspertų nuomone, žodynas vertinamas kaip neatitinkantis bendrinės kalbos taisyklingumo ir terminų žodynų rengimo bendrųjų reikalavimų.

Dažniausiai vartojamų balet terminų žodynelis: (klasikinis šokis) / Petras Skirmantas, Beatričė Tomaševičienė, Jolanta Liaugminienė; Nacionalinė M. K. Čiurlionio menų mokykla. – Vilnius: Nacionalinė M. K. Čiurlionio menų mokykla, 2009. – 30, [2] p. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-9955-9419-2-7.

Žodynyje paaiškinta apie 130 pagal temas sugrupuotų balet terminų. Pirmiausiai aprašytos šokėjų rankų ir kojų pozicijos, toliau terminai dėstomi, kaip rašoma pratarmėje, „remiantis nusistovėjusia klasikinio šokio pamokos tvarka“ (pratimai prie atramos ir salės viduryje, sukiniai ir šuoliai). Pateikta kūno, rankų padėčių, klasikinio šokio pozų, judėjimo krypčių, pagalbinių judesių pavadinimų. Skyrelyje „Kiti terminai“ paaiškinta keletas svarbiausių bendrųjų balet terminų. Didžioji dalis antraštinių terminų pateikta prancūzų kalba, lietuviškų – vos vienas kitas. Šalia termino skliaustuose nurodytas tarimas, reikšmė arba kilmė ir pateiktas lietuviškas aiškinimas. Kai kurie terminai paaiškinti gan plačiai, yra istorinės informacijos. Žodynelis iliustruotas. Rodyklių nėra. Lietuviški terminai nekirčiuoti.

Enciklopedinis geologijos terminų žodynas = Encyclopaedic glossary of geologic terms = Enzyklopädisches Wörterbuch der geologischen Terminologie = Энциклопедический словарь геологических терминов: [lietuvių, anglų, vokiečių, rusų kalbomis] / Viktoras Kemėšis, Augustinas Linčius, Juozas Paškevičius; [atsakingasis redaktorius Juozas Paškevičius]; Vilniaus universitetas, Geologijos ir geografijos institutas, Lietuvos geologijos tarnyba. – Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2009.

D. 1. – 645, [5] p. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-9955-33-461-3.

D. 2: Terminų rodyklės. – 199, [1] p. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-9955-33-468-2.

Tai pirmasis lietuviškas enciklopedinis geologijos žodynas. Leidinys skirtas mokslinį ir praktinį darbą dirbantiems geologams, aukštųjų mokyklų dėstytojams ir studentams, mokytojams ir mokiniams, vertėjams, gamtos ir kitų mokslo sričių specialistams, visiems besidomintiems geologija. Pirmame tome aiškinami 3842 svarbiausi ir dažniausiai vartojami įvairių geologijos šakų, taip pat gamtos ir kitų mokslų sričių, susijusių su geologija, terminai. Šalia lietuviško termino pateikti jo angliški, vokiški ir rusiški atitikmenys bei išsamus lietuviškas aiškinimas. Paaiškinta nelietuviškų terminų kilmė, nurodytas termino autorius ir paskelbimo metai. Pateikta sinonimų. Žodyno gale įdėti trumpi graikų ir lotynų kalbų žodynėliai, prieduose pateiktos lentelės „Tarptautinė prekambro stratigrafijos skalė“, „Tarptautinė stratigrafijos skalė“, „Pleistoceno magnetostratigrafijos skalės ir jūrų deguonies izotopų stadijų gretinimas su regioniniais padaliniais“ ir „Vėlyvojo ledynmečio ir holoceno stratigrafijos schema“. Lietuviški terminai sukirčiuoti. Antrame tome pateiktos lietuvių, anglų, vokiečių ir rusų kalbų terminų rodyklės. Žodynas svarstyta VLKK, bet neapbruotas.

Enciklopedinis tifologijos žodynas: 2 t. T. 2: K–Ž. / Šiaulių universitetas. Specialiojo ugdymo mokslinis centras; [sudarė Vytautas Gudonis]. – Šiauliai: [V. Gudonis], 2009. – 915, [1] p. – Tiražas [500] egz. – ISBN 978-9986-38-981-1.

Geodezijos ir jai artimų mokslo sričių terminų aiškinamasis žodynelis [Elektroninis išteklius] / Gediminas Kurpavičius; Vilniaus technologijų ir dizaino kolegija; Vilnius: [Vilniaus technologijų ir dizaino kolegija], 2009. – 1 elektron. opt. diskas (CD-ROM). – Sistemos reikalavimai: Adobe Acrobat Reader. – Tiražas 50 egz. – ISBN 978-9955-9967-8-1.

PDF formatu parengtame žodynyje (133 p.) išsamiai aiškinami dažniausiai vartojami geodezijos, geomorfologijos, geografijos, astronomijos, kompiuterijos, žemės kadastro ir kitų sričių terminai. Pateikta sinonimų. Aiškinama tarptautinių terminų kilmė. Sandra abėcėlinė. Lietuviški terminai sukirčiuoti. Rodyklių nėra.

Ne maisto prekių terminai / Aurelija Goravičienė; [Alytaus kolegija]. – Alytus: Alytaus kolegijos leidybos centras „E. knygnešys“, 2009. – 30, [1] p. – Tiražas [50] egz. – ISBN 978-609-8020-00-7.

Žodynyje aiškinama per 400 įvairių prekių grupių terminų (daugiausiai aprangos pavadinimų, medienos apdirbimo ir tekstilės terminų). Leidinys skirtas kolegijų prekybos ir verslo studijų programų studentams, prekybininkams ir verslininkams. Pateikta sinonimų, neteiktinų terminų taisymų. Sandara abėcėlinė. Lietuviški terminai nekirčiuoti.

Paukščių pavadinimų žodynas = Vocabularium nominum avium = Dictionary of bird names: lotynų, lietuvių, anglų, vokiečių, prancūzų ir rusų kalbomis / Vilniaus universiteto Ekologijos institutas; sudarė Mečislovas Žalakevičius, Irena Žalakevičienė. – Vilnius: Vilniaus universiteto Ekologijos institutas, 2009. – 1223, [1] p. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-9986-443-46-9.

Šešiakalbiame verčiamajame žodyne pagal šiuolaikinę paukščių klasės sistematiką pateikta 12470 paukščių klasės pavadinimų (būrių, pobūrių, šeimų, pošeimių, tribų, genčių ir rūšių). Kaip rašoma žodyno pratarinėje, iki šiol „tebuvo vos apie 1500 pasaulio paukščių rūšių lietuviškų pavadinimų“. Per 11000 sukurtų naujų lietuviškų pavadinimų teikiama pirmą kartą. Žodynas skirtas mokslininkams, aplinkosaugos specialistams, aukštųjų mokyklų studentams, vertėjams, visiems besidomintiems paukščiais. Po lotyniško kiekvienos sisteminės grupės pavadinimo nurodyta, kas ir kada pirmą kartą aprašė tą grupę, ir pateikti to pavadinimo atitikmenys lietuvių, anglų, vokiečių, prancūzų ir rusų kalbomis. Lietuviški pavadinimai sukirčiuoti. Galle įdėtos lotynų, lietuvių, anglų, vokiečių, prancūzų ir rusų kalbų abėcėlinės lizdinės rodyklės. Šis žodynas – trečiasis Ekologijos instituto rengiamos serijos apie pasaulio stuburinius gyvūnus žodynas (2002 m. išleistas autorių kolektyvo parengtas „Žinduolių pavadinimų žodynas“, 2005 m. – J. Virbicko sudarytas „Žuvų pavadinimų žodynas“). Žodyno aproba: „VLKK neprieštarauja“.

Penkiakalbis aiškinamasis metrologijos terminų žodynas = Five languages explanatory dictionary of metrology = Dictionnaire raisonné de métrologie en cinq langues = Fünfsprachiges Definitionswörterbuch der Metrologie = Толковый пятиязычный словарь по метрологии: [lietuvių-anglų-prancūzų-vokiečių-rusų kalbomis] [Elektroninis išteklius] / Vytautas Valiukėnas, Pranas Juozas Žilinskas. – Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2009. – 1 elektron. opt. diskas (CD-ROM). – Sistemos reikalavimai: operacinė sistema Microsoft Windows XP; naršyklė Internet Explorer 7; monitoriaus skiriamoji geba 1024 x 768. – Tiražas [100] egz. – ISBN 978-5-420-01650-3.

Elektroninis žodynas parengtas pagal tų pačių autorių „Penkiakalbį aiškinamąjį metrologijos terminų žodyną“ (2006). Kai kurie terminai pataisyti ir patikslinti. Įvedus terminą paieškos laukelyje, kairėje matyti visas abėcėlinis terminų sąrašas, dešinėje – ieškomo termino straiptas. Įdėtos atskiros priedų nuorodos. Žodyno aproba: „VLKK neprieštarauja“.

Vokiečių-lietuvių kalbų žodynelis Odontologijos fakulteto studentams / Zita Sirtautienė; Kauno medicinos universitetas. Kalbų ir edu-

kacijos katedra. – Kaunas: Kauno medicinos universiteto leidykla, 2009. – 35, [1] p. – Tiražas 100 egz. – ISBN 978-9955-15-157-9.

Verčiamajame žodynyje pateikta apie 1000 odontologijos ir bendrosios medicinos terminų, odontologijoje dažnai vartojamų žodžių ir jų junginių. Leidinys skirtas Kauno medicinos universiteto studentams. Šalia vokiško termino pateiktos jo gramatinės formos ir lietuviškas atitikmuo. Žodynėlis sudarytas labiau remiantis bendraisiais leksikografijos negu terminografijos principais. Sandara abėcėlinė. Rodyklės nėra. Lietuviški terminai nekirčiuoti.

Gauta 2010-11-22

Jolanta Gaivenytė-Butler
Lietuvių kalbos institutas
P. Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius
E. paštas jolantagb@lki.lt